

Handleiding Les 1: Een toren bouwen

Vooraf

Deze schrijfles is de vierde waarin leerlingen oefenen in het genre *instrueren*. Het is een *oefenles*: leerlingen passen de schrijfstrategie KLUNS toe, die ze eerder gebruikten in week 47 (instructie voor het inpakken van cadeaus) en 49 (instructieposter internetten).

Nieuwsbegriponderwerp

Deze les sluit aan bij het Nieuwsbegriponderwerp 'Eiffeltoren 125 jaar'. Leerlingen schrijven een instructie voor het bouwen van de Eiffel- (of een andere) toren met een bouwplaat. Die instructie moet door andere leerlingen, uit een andere klas¹, uitgevoerd kunnen worden.

Schrijftaak

De instructieles bestaat uit twee lessen.

1. In les 1 herhaalt u de KLUNS-strategie en bespreekt u ervaringen met bouwplaten. Leerlingen gaan daarna in groepjes van drie een bouwplaat maken en er een instructie voor schrijven.
2. In les 2 komen leerlingen uit een andere klas in uw klas de instructie uitvoeren. (Zes leerlingen, steeds twee die samen één bouwplaat maken.) Alternatief 1 is dat u dat laat doen door leerlingen uit de eigen klas, alternatief 2 dat u het zelf doet. Wie de instructie ook uitvoert, het is de bedoeling dat zij daarbij hardop denken zodat de schrijvers merken hoe hun tekst nog beter kan. Daarna verbeteren de leerlingen hun instructies. (twee opties hier: óf groepjes van drie maken één eindtekst, óf de drie leerlingen in het groepje schrijven alle een tekst.)

Zet de leerlingen zo snel mogelijk aan het werk.

Vorbereiding

- Lees vooraf beide lesplanningen goed door. Er zijn namelijk verschillende manieren om de les uit te voeren en die moet u vooraf bepalen.
- Print de bouwplaten (zie bij Materiaal).
- Kies een schrijfgroepindeling (groepjes van drie).
- Regel dat leerlingen uit een andere klas in les 2 de instructie kunnen komen uitvoeren. Bij voorkeur zes leerlingen die in drie paren samen een instructie uitvoeren (elk duo doet een van de drie bouwplaten). Lukt dat niet, gebruik dan een van de twee hierboven genoemde alternatieven.

Materiaal

Voor de leerlingen:

- opdrachten les 1
- schrijfblaadjes om de instructietekst te schrijven (voor opdracht 3 en 4)
- voor elk schrijfgroepje:
 - Verschillende soorten lijm (ook die niet geschikt is²);
 - Verschillende scharen (ook ongeschikte zoals een kartelschaar);

¹ Een klas die deze les niet gedaan heeft.

² Leerlingen moeten namelijk voor een goede instructie ook aangeven welke lijm en welke schaar.

- o Een van de drie bouwplaten achteraan deze handleiding, op stevig papier. Kopieer de bouwplaten dus zo dat er voor elk groepje één bouwplaat is. Dezelfde bouwplaten op A3-formaat kunt u downloaden via <http://goo.gl/YSW8rV>.
- o Kleurpotloden en stiften.

OPDRACHT 1 Wat voor tekst schrijf je en voor wie: een instructietekst voor het in elkaar zetten van een bouwplaat

1. Herinner de leerlingen aan de tekst en de film die ze gelezen/gezien hebben over de Eiffeltoren. Neem de inleiding op het opdrachtblad met hen door (torens, bouwplaten) en laat hen een antwoord opschrijven bij 1.
2. Leg kort de schrijftaak uit (zoals op het opdrachtblad) en laat de leerlingen een antwoord opschrijven bij 2.
3. Leg de leerlingen het verloop van de twee lessen uit: ze bouwen een van de bouwplaat-torens en maken daar aantekeningen bij. Daarna maken ze per groepje samen een goede instructie. Dan komen leerlingen uit een andere klas de instructies uitvoeren. (Spreek nu al af welke klas, zodat de leerlingen zich hun publiek voor kunnen stellen.) Daarna kunnen de groepjes hun instructieteksten verbeteren.
Alternatieven voor 3:
 - U laat leerlingen uit de eigen klas een instructie uitvoeren van een andere dan de eigen bouwplaat.
 - U voert zelf een instructie uit en laat daarbij duidelijk hardop denkend zien hoe de instructie u helpt de goede dingen te doen, of hoe de instructie u eventueel in de war brengt.

OPDRACHT 2 De strategie (KLUNS)

1. Laat de leerlingen bedenken welke schrijfstrategie ze voor deze bouwplaat-instructie het best kunnen gebruiken. (Welke kennen ze al? BEVERS, KLUNS, VOGELS, SLAK.) Stel samen vast dat KLUNS de meest geschikte is.
2. Laat de leerlingen opschrijven wat bij de letters hoort en geef daarna beurten om leerlingen dit te laten vertellen. Zet de letters plus betekenis overzichtelijk op het bord.

KLUs
Nodig
Stappen

OPDRACHT 3 Voorbereiden: een bouwplaat in elkaar zetten

1. Maak groepjes van drie leerlingen. Geef elk groepje een bouwplaat, verschillende soorten lijm en verschillende scharen.
2. Geef instructie: twee groepsleden bouwen de toren en de derde maakt aantekeningen op een blaadje. De bouwers vertellen steeds hardop wat ze doen. Dat is nodig, want zo kan de derde steeds opschrijven wat ze doen.
3. Laat de schrijvende leerling al vast de strategieletters op zijn blaadje schrijven (zoals op het bord).

OPDRACHT 4 Schrijven: de instructietekst bij de bouwplaat

De groepjes schrijven gezamenlijk de instructietekst. Breng bij groepjes die dit lastig vinden, structuur aan: bijvoorbeeld door de drie leerlingen om de beurt een zin te laten schrijven.

Afronding

Rond de les af met het maken van afspraken over bewaren van de geschreven teksten. In les 2 gaan de leerlingen ermee verder.

Handleiding Les 2

Materiaal

- Voor iedere leerling opdrachtblad les 2, inclusief KLUNS-formulier;
- Geschreven instructieteksten;
- Bouwplaten voor de leerlingen die de instructies gaan uitvoeren;
- Verschillende soorten lijm en verschillende scharen. Kleurpotloden en stiften.

Vooraf

Hebt u geregeld dat zes leerlingen uit een andere klas de instructies komen uitproberen?

OPDRACHT 5 Test je tekst: een bouwer uit een andere klas

1. Verwelkom de leerlingen uit de andere klas.³ Leg uit dat zij met een instructie erbij een bouwplaat mogen maken (steeds twee leerlingen die één bouwplaat doen). Maak duidelijk dat de leerlingen in uw klas toekijken, maar dat is níét om hen te beoordelen, maar om te kijken of zij hun instructie duidelijk genoeg geschreven hebben. Vraag de leerlingen in uw klas het KLUNS-formulier erbij te nemen. Vraag de leerlingen die de instructies uitvoeren zo veel mogelijk te vertellen/met elkaar te bespreken wat ze doen, hardop te denken.

³ Werkt u met leerlingen uit de eigen groep, laat dan leerlingen voor de klas een van de instructies (niet de eigen) uitvoeren. Werk ook hier met duo's die samen een instructie uitvoeren. Of u voert zelf een instructie uit en laat daarbij duidelijk hardop denkend zien hoe de instructie u helpt de goede dingen te doen, of hoe de instructie u eventueel in de war brengt.

2. Laat de drie duo's na elkaar een bouwplaat bouwen met een van de gemaakte instructies. Stel een duo indien nodig tussendoor vragen om het hardop denken/met elkaar bespreken uit te lokken of doe dit voor (modelen).
Laat ondertussen de leerlingen uit de eigen klas de KLUNS-formulieren invullen.
3. Neem na afloop afscheid van de andere leerlingen en bedank ze voor het testen van de teksten.
4. Houd een kort klassengesprek over wat de leerlingen hebben genoteerd op de KLUNS-formulieren.

OPDRACHT 6 Verbeteren: je definitieve instructietekst maken

1. Laat de groepjes de checklist op hun opdrachtblad invullen.
2. De leerlingen verbeteren hun instructietekst (de tekst die ze in les 1 geschreven hebben). Twee opties:
 - o De drie leerlingen van een groepje maken samen één eindtekst.
 - o Alle drie leerlingen maken zelf een tekst.
3. Houd een klassengesprek over de doorgevoerde verbeteringen.

OPDRACHT 7 Terugkijken: het schrijven bespreken

Laat de leerlingen de vragen op het opdrachtblad beantwoorden.

Afronding

Besprek met de groep het bewaren en eventueel uittypen/printen van de teksten.

Verschillen in de lessen tussen niveau A en B

	B	A
De kwaliteit van de teksten	We verwachten dat leerlingen 3 of 4 punten scoren in de rubrics.	We verwachten dat de leerlingen 2 of 3 punten scoren in de rubrics.
Formulering opdrachten	Wat complexer dan bij A.	Wat eenvoudiger dan bij B.
Handleiding	De handleidingen voor A en B zijn gelijk.	

Rubrics

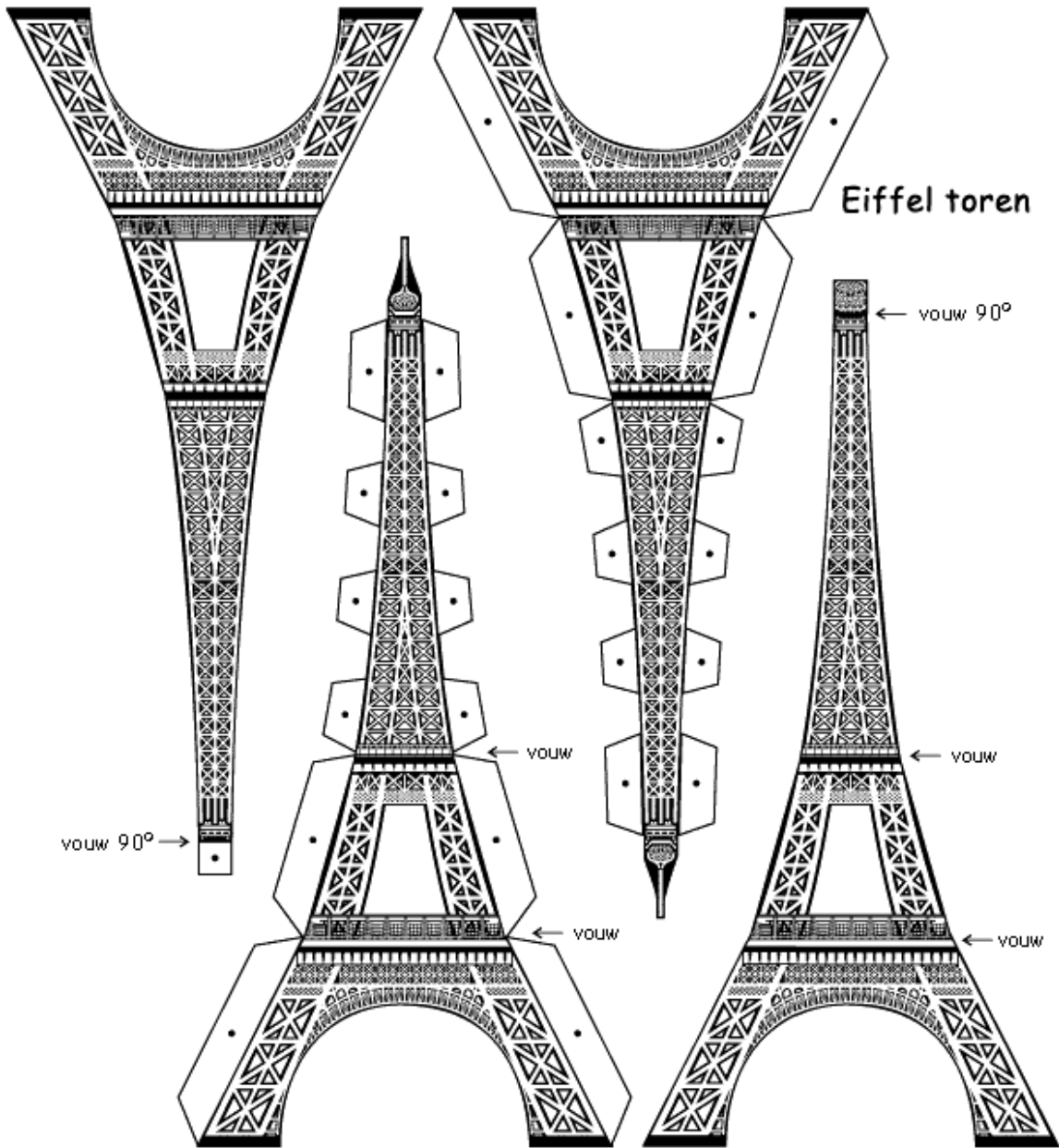
Omschrijving van de klus	4	3	2	1
De omschrijving van de klus is duidelijk: de lezer weet wat hij gaat maken.	De lezer weet precies wat hij gaat maken: de toren en de bouwplaat.	De lezer weet ongeveer wat hij gaat maken.	De lezer weet niet goed wat hij gaat maken.	De lezer weet niet wat hij gaat maken.

Benodigheden, volledigheid	4	3	2	1
Alles wat je nodig hebt is genoemd.	De benodigheden zijn volledig en precies aangegeven.	De benodigheden zijn volledig, maar nog niet precies aangegeven. De instructie is wel uitvoerbaar.	Er zijn benodigheden benoemd, maar niet volledig genoeg om de instructie uit te voeren.	De belangrijkste benodigheden ontbreken.

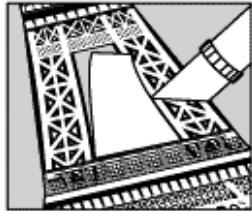
Stappen, volgorde	4	3	2	1
De stappen staan in de juiste volgorde van uitvoeren	Alle stappen staan in de juiste volgorde van uitvoeren.	De meeste stappen staan op volgorde van uitvoeren.	De stappen staan niet in de juiste volgorde van uitvoeren, maar de instructie is nog uitvoerbaar.	De stappen staan niet in de juiste volgorde en de instructie is niet uitvoerbaar.

Stappen, volledigheid	4	3	2	1
De stappen zijn volledig. Er ontbreken geen stappen.	De stappen zijn volledig.	De stappen zijn bijna helemaal volledig, instructie is goed uitvoerbaar.	Er zijn stappen genoemd, maar niet volledig genoeg om de bouwplaat te maken.	Slechts enkele stappen zijn genoemd. Het is niet duidelijk hoe je de bouwplaat moet maken.

Formulering	4	3	2	1
De zinnen lopen goed en de woorden zijn goed geschreven.	Alle zinnen lopen goed en alle woorden zijn goed geschreven.	Driekwart van de zinnen loopt goed. Sommige woorden zijn nog niet goed geschreven.	De helft van de zinnen loopt goed. Veel woorden zijn nog niet goed geschreven.	Minder dan de helft van de zinnen loopt goed. Veel woorden zijn nog niet goed geschreven.

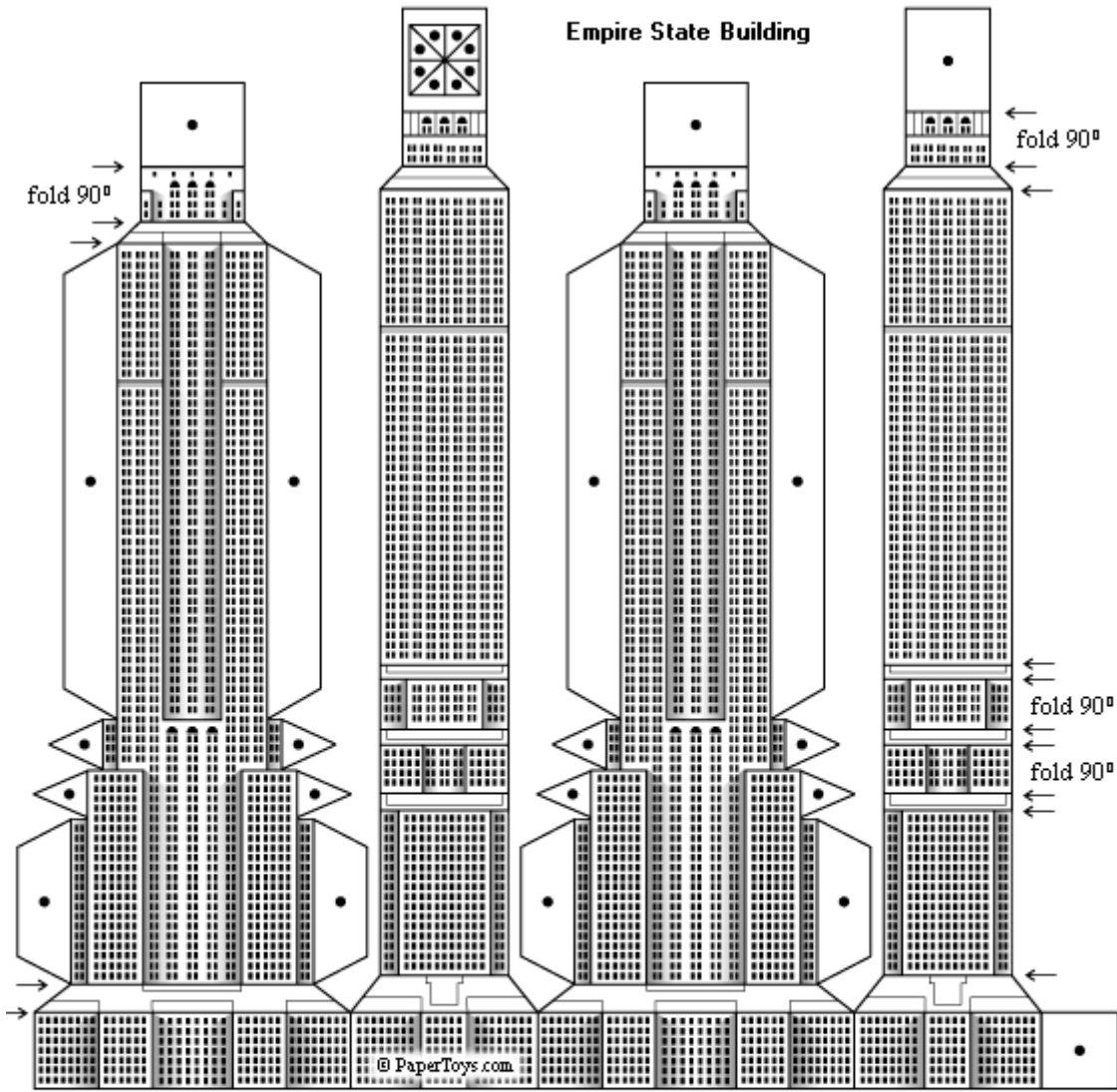

snijd deze
stukken
eruit

zo vouw
je de punt

Empire State Building

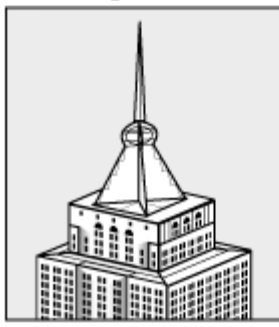

Folding instructions ↑

↑ fold 90°

↑ fold 90°

↑

glue side parts together

